

STRATEGISCH PLAN DRINKWATER – DEELADVIES ROND KWALITEIT

Advies van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel
W www.salv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@salv.be

Adviesvraag	Verwachtingen strategisch plan drinkwater	
Adviesvrager	Jo Brouns - Vlaams minister van Omgeving en Landbouw	
Ontvangst adviesvraag	22 september 2025	
Wettelijke basis	Oprichtingsdecreet SALV 6 juli 2007	
Goedkeuring raad	17 november 2025	
Kopie aan	Lydia Peeters – voorzitter Commissie Leefmilieu, Natuur en Ruimtelijke Ordening (Vlaams Parlement), Bart Dochy – voorzitter Commissie Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid (Vlaams Parlement), Patricia De Clercq – administrateur-generaal Agentschap Landbouw en Zeevisserij, Toon Denys – secretaris-generaal Departement Omgeving, Bernard De Potter – administrateur-generaal Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), Joris Relaes – administrateur-generaal Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), Filip Fontaine – algemeen directeur Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)	
Adviesnummer	2025-15	
Dossierhouder	Pieter De Graef	pdgraef@serv.be
Contactpersoon	Koen Carels	kcarels@serv.be

De heer Jo BROUNS

Vlaams minister van Omgeving en Landbouw

Seven

Koning Albert-II laan 7

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Deeladvies SALV strategisch plan drinkwater: kwaliteit

Mijnheer de minister

Op 22 september 2025 ontvingen de adviesraden Minaraad, SERV en SALV uw adviesvraag, die bij de raden peilt naar hun verwachtingen van het strategisch plan drinkwater. Op 7 oktober 2025 gaven de VMM en Aquaflanders toelichting bij deze adviesvraag op een gezamenlijke hoorzitting. De Minaraad, SERV en SALV kiezen ervoor om een deel van deze adviesvraag gezamenlijk te beantwoorden. Het gezamenlijke deeladvies met procesaanbevelingen, aanbevelingen over kwantiteitsaspecten en aanbevelingen op hoofdlijnen inzake kwaliteit werd door de Minaraad op 30 oktober, door de SALV op 31 oktober en door de SERV op 4 november goedgekeurd.¹

De SALV vult, net als de Minaraad, dit gemeenschappelijk deeladvies aan met bijkomende aanbevelingen vanuit de specifieke missie en visie van de adviesraad, i.c. het SALV-toetsingskader voor duurzame verandering in de landbouw. De aanpak via een gemeenschappelijke sokkel van de drie adviesraden en een afzonderlijke aanvulling vanuit de SALV/Minaraad werd voorgelegd aan uw kabinet. De bijhorende vraag om uitstel voor adviesverlening werd toegestaan. Voorliggend SALV-deeladvies gaat dieper in op het aspect 'kwaliteit' in de bescherming van drinkwater. Het bouwt verder op het advies van 4 april 2025 over het BVR bescherming drinkwaterproductie. Natuurpunt/BBL onthouden zich bij dit deeladvies van de SALV en verwijzen naar het Minaraad-deeladvies.

¹ Minaraad, SALV, SERV, *Advies. Strategisch Plan Drinkwater*, Brussel, 2025, [SALV 20251103 Strategisch plan drinkwater ADV.pdf](#).

De SALV behandelde dit deeladvies via een aparte werkcommissie die 1 keer samenkwam. Voorliggend deeladvies werd door de SALV goedgekeurd op 17 november 2025.

Hoogachtend

Loes Lysens
voorzitter

Koen Carels
secretaris

Inhoud

Krachtlijnen	6
Situering	9
Advies	10
Een integrale scope die zowel op proactieve als reactieve actie inzet	11
Billijke aanpak	16
Inclusieve aanpak	20
Motiverende aanpak	22
Bibliografie	24
Lijst met figuren en tabellen	26

Krachtlijnen

- Hanteer het toetsingskader van de SALV voor duurzame verandering in de land- en tuinbouwsector bij de opmaak van het strategisch plan drinkwater.
- De SALV geeft als leeswijzer bij dit advies aan dat ook de landbouw- en agrovoedingssector de uitdagingen erkent met betrekking tot de verbetering van drinkwaterkwaliteit, reeds inspanningen heeft geleverd en verdere inspanningen wil en zal leveren om in samenwerking met de andere betrokken actoren tot die verbetering te komen. Daartoe is er wel een afdoende doorlooptijd nodig om deze inspanningen te kunnen realiseren.
- Geef het strategisch plan drinkwater – en in het bijzonder de aanpak rond de bescherming van drinkwaterkwaliteit – vorm op een manier die integraal, billijk, inclusief en motiverend is en die zekerheid geeft op de lange termijn. Zoek daarbij maximaal afstemming met andere beleidsuitdagingen waar vanuit drinkwaterbescherming aan kan bijgedragen worden.
- Een integrale scope die zowel op proactieve als reactieve actie inzet
 - Heb in de eerste plaats aandacht voor een proactieve aanpak rond de bescherming van drinkwaterproductie in de actieve waterwinningszones.
 - Naast een proactieve aanpak kan het principe van een reactieve, gebiedsgerichte en in de tijd afgebakende aanpak waarvoor het BVR-bescherming drinkwaterproductie het procedureel kader biedt, ingezet worden.
 - De vraag van de SALV om het actieterrein van het procedureel kader uit te breiden naar verontreinigende stoffen uit andere sectoren dan land- en tuinbouw werd ingewilligd.
 - Neem de historiek van de aanwezigheid van verontreinigende stoffen en trendbewegingen daarin op als ijkpunt om proactieve en reactieve acties vorm te geven en te evalueren.
 - Heb in de monitoring en tracering aandacht voor eventuele buitenlandse oorsprong van verontreinigingen en vertaal dit in remediërende acties over de landsgrenzen heen.
 - Veranker de co-creatieve aanpak rond de bescherming van drinkwaterproductie in de actieve waterwinningszones in het strategisch plan drinkwater.
 - Ga uit van een adequaat bronnenonderzoek om na te gaan waar probleemstoffen vandaan komen en om er vervolgens maatregelen vanuit co-creatieve aanpak op te enten. Veranker deze processtappen in het strategisch plan drinkwater.

- Maak werk van de uitvoering van de aanpak van puntvervuiling als (belangrijke) beschermingsmaatregel.
- **Billijke aanpak**
 - Voorzie gedegen, integrale impact assessments op basis waarvan het flankerend beleid kan worden vormgegeven.
 - Voorzie de mogelijkheid om in eerste instantie samen met lokale landbouwers en andere actoren te evalueren welke maatregelen kunnen genomen worden.
 - Stem de beschermingsmaatregel van bufferzones uit het BVR bescherming drinkwater maximaal af op de bestaande beleidskaders rond bufferzones en beschermingsstroken.
 - Stem de beschermingsmaatregel van registratie uit het BVR bescherming drinkwaterproductie af op de bestaande registratie van gewasbeschermingsmiddelengebruik binnen het voedselveiligheidsbeleid en geïntegreerde gewasbescherming (IPM), en koppel er dus geen standaard meldingsplicht aan vast.
 - Voorzie duidelijke randvoorwaarden en criteria die de toepassing van het BVR bescherming drinkwaterproductie met zijn beschermingsmaatregelen schragen.
 - Voer beslist beleid rond beschermingsstroken, bufferzones en geïntegreerde gewasbescherming eerst uit en beoordeel de impact ervan alvorens tot nieuwe maatregelen over te gaan.
 - Koppel onderzoek naar extra bufferzones in onttrekkingsgebieden met onderzoek naar innovatieve technieken, agro-ecologische praktijken en biolandbouw, zodat – via equivalent effect – de bufferzones zo beperkt mogelijk blijven.
- **Inclusieve aanpak**
 - Betrek de volledige voedselvoorzieningsketen in de beweging naar economisch en ecologisch volhoudbare oplossingen voor voedselproductie en drinkwaterbevoorrading, om ook op de lange termijn op rendabele wijze voedsel te kunnen blijven voortbrengen binnen de milieugebruiksruimte.
 - Bouw vanuit de bestaande structuren een gedegen coördinatie en afstemming uit tussen de verschillende actoren en respectievelijke initiatieven. Maak op die manier werk van een gezamenlijke ketenaanpak.
- **Motiverende aanpak**
 - Geef een flankerend beleid vorm dat...
 - ... steunt op de gebiedsgerichte projecten die reeds opgezet werden en verder in uitvoering worden gebracht.
 - ... voldoende alternatieven en oplossingen biedt aan landbouwers om hun teelten te verzorgen. Neem hierbij ook de mogelijkheden op tot alternatieve

toepassingsmethodes van gewasbeschermingsmiddelen zoals precisielandbouw en landbouwpraktijken, zoals bio-landbouw, die verminderd of ander gebruik van gewasbeschermingsmiddelen stimuleren.

- **... doordachte koppelingen weet te leggen met het strategisch plan bio.**
- **Waarborg en verbeter de beschikbaarheid van een brede instrumentenkoffer aan effectieve alternatieven en oplossingen voor land- en tuinbouwers om hun teelten te verzorgen, zodat de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) effectief kan blijven in de toekomst.**

Situering

Het gemeenschappelijke deeladvies van Minaraad, SERV en SALV verduidelijkt de beleidscontext waarin de adviesraden om advies werden gevraagd. We hernemen hierbij deze situering:

*Om de levering van betaalbaar en gezond drinkwater veilig te stellen op lange termijn kondigen het regeerakkoord en de beleidsnota omgeving een **strategisch plan drinkwater** aan.² De minister van Omgeving en Landbouw heeft de Minaraad, SERV en SALV gevraagd om hun verwachtingen over dit strategisch plan te formuleren in een advies. Omdat dit een zeer open adviesvraag is, organiseerden de raden op 7 oktober een hoorzitting waar de VMM en AquaFlanders toelichting gaven bij het opzet van dit plan.*

*Uit deze hoorzitting blijkt dat het strategisch plan verder bouwt op het **risicobeheer** zoals bepaald in de drinkwaterrichtlijn. Het plan zou zowel aspecten van kwaliteit als kwantiteit omvatten. Er is sprake van een **“strategisch investeringsplan”** voor het geheel van de drinkwatermaatschappijen, en **“maatregelen voor betere bronbescherming”**, waarin de VMM een trekkende rol speelt. Het strategisch plan drinkwater kan dus opgevat worden als een coördinatie van de preventieve en mitigerende maatregelen op Vlaams niveau.*

Tijdens de hoorzitting lag de nadruk op de uitdagingen op het vlak van waterkwaliteit. De raden gaan in dit advies ook in op de uitdagingen op het vlak van kwantiteit. , gezien het maatschappelijke belang hiervan en het gebrek aan transparantie en concrete inspraak hierbij. De bescherming van de drinkwaterbronnen vereist een integrale aanpak van de risico's inzake kwantiteit en kwaliteit. Omdat de instrumenten en de aanpak voor beide aspecten anders georganiseerd zijn, opteren de raden toch voor een thematische opsplitsing van dit advies.

*De raden hebben op het moment van de adviesvraag **geen inzage in de risicobeoordelingen**, of in de ontwerpen daarvoor. De raden doen dan ook geen voorafname op hun adviezen op het strategisch plan, en kunnen zich voor dit advies enkel baseren op de documenten die beschikbaar zijn gemaakt bij het derde stroomgebiedbeheerplan,³ en op de informatie die is gedeeld tijdens de hoorzitting. Het betreft een aantal types risico's en een aantal mogelijke bijkomende investeringen in infrastructuur voor het aanbod aan drinkwater.*

² Regeerakkoord 2024-2029. Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen. p. 75. Beleidsnota Omgeving 2024-2029. p. 29.

³ CIW, Achtergronddocument bij het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 – Bronbescherming drinkwater, 2022, <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/achtergronddocumenten/bronbescherming-drinkwater.pdf>

Advies

[1] **Hanteer het toetsingskader van de SALV voor duurzame verandering in de land- en tuinbouwsector bij de opmaak van het strategisch plan drinkwater.** In uitwerking van de SALV-Visienota 'Een duurzame toekomst voor landbouw in Vlaanderen: van uitdagingen naar kansen' introduceerde de adviesraad een toetsingskader met vier onderdelen voor duurzame verandering in de landbouw. Dit vierledig kader vormt het kompas van de SALV om beleidsontwikkelingen en -maatregelen tegen af te wegen. Het oogpunt daarbij is een duurzame verandering in de landbouwsector bewerkstelligen die als systeem volhoudbaar is en het welbevinden in de sector verbetert. De adviesraad nodigt de beleidsmakers dan ook uit om bij de opmaak van het strategisch plan drinkwater de problematiek vanuit landbouw door de lens van dit toetsingskader te bekijken (zoals de raad eerder aanbeval bij de opmaak van het BVR bescherming drinkwaterproductie).⁴ De volgende 4 componenten maken het toetsingskader uit:

- a. **Socio-economisch fundament**
- b. **Voedselsysteembenadering**
- c. **Beleidsfundament**
- d. **Ecologisch fundament**

Figuur 1. SALV-toetsingskader (bron: SALV, *Toetsingskader*, [Toekomstwerking | SALV](#))

⁴ SALV, *Advies. Voorontwerp BVR bescherming drinkwaterproductie*, Brussel, 2025, [SALV_20250404_ADV_Drinkwaterproductie](#), p. 9.

[2] De SALV geeft als leeswijzer bij dit advies aan dat ook de landbouw- en agrov voedingssector de uitdagingen erkent met betrekking tot de verbetering van drinkwaterkwaliteit, reeds inspanningen heeft geleverd en verdere inspanningen wil en zal leveren om in samenwerking met de andere betrokken actoren tot die verbetering te komen. Daartoe is er wel een afdoende doorlooptijd nodig om deze inspanningen te kunnen realiseren.

[3] Geef het strategisch plan drinkwater – en in het bijzonder de aanpak rond de bescherming van drinkwaterkwaliteit – vorm op een manier die integraal, billijk, inclusief en motiverend is en die zekerheid geeft op de lange termijn. Zoek daarbij maximaal afstemming met andere beleidsuitdagingen waar vanuit drinkwaterbescherming aan kan bijgedragen worden. Met deze aanbeveling haakt de SALV in op zijn eerdere advies rond het voorontwerp BVR bescherming drinkwaterproductie van 4 april 2025. De opmaak van het strategisch plan tot bescherming van drinkwaterproductie moet tegemoetkomen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de richtlijn duurzaam gebruik van pesticiden en uit de drinkwaterrichtlijn, en aan aanleunende milieu- en gezondheidsuitdagingen. Inzichten over deze milieu- en gezondheidsuitdagingen moeten gebaseerd worden op gedegen wetenschappelijk onderzoek. De opmaak en invulling van het plan dient volgens de SALV te gebeuren op een manier die integraal, billijk, inclusief en motiverend is en die duidelijkheid geeft op de lange termijn.

In wat volgt, herneemt de SALV de eerdere aanbevelingen uit het advies ‘voorontwerp BVR bescherming drinkwaterproductie’ (i.e. aanbevelingen in kadertekst). **Deze aanbevelingen maken onlosmakelijk deel uit van voorliggend advies en dienen opgenomen te worden in het strategisch plan drinkwater.** De adviesraad maakt daarbij **aanvullende aanbevelingen** op.

Een integrale scope die zowel op proactieve als reactieve actie inzet

[4] Heb in de eerste plaats aandacht voor een proactieve aanpak rond de bescherming van drinkwaterproductie in de actieve waterwinningszones (cf. ecologisch fundament, [1]d.). De SALV wijst op de meerwaarde van een proactieve aanpak die via projectwerking in de voorbije jaren in wisselwerking met land- en tuinbouwers uit de betrokken actieve waterwinningszones is uitgerold. Het advies ‘Voorontwerp BVR bescherming drinkwaterproductie’ wees op:⁵

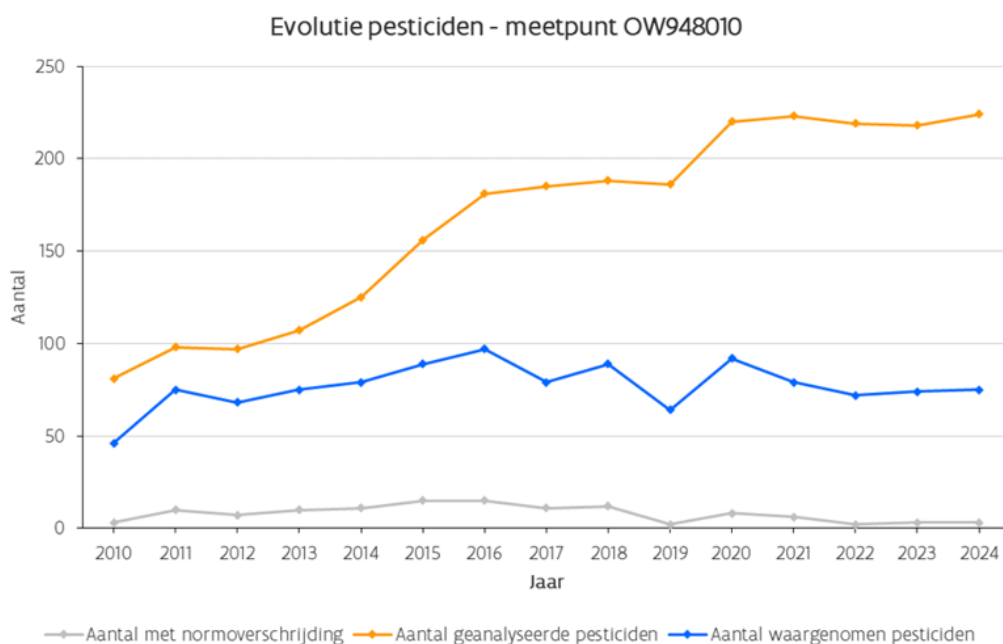
- a. de resultaten van het Horizon 2020 project ‘WaterProtect’ (dat liep tot 2020 en de potentie aantoonde van een proactieve, gebiedsgerichte aanpak).
- b. de verdere samenwerking onder de bredere koepel van het Water+Land+Schap-project tussen De Watergroep, provincie West-Vlaanderen, lokale landbouwers, de VMM, Inagro, lokale besturen en Regionaal Landschap Westhoek aan de vermindering van pesticidedruk in waterwingebieden. De focus ligt op de aanpak van erosie en reductie van de uitspoeling

⁵ SALV, Advies. Voorontwerp BVR bescherming drinkwaterproductie, Brussel, 2025, [SALV_20250404_ADV_Drinkwaterproductie](#), p. 10-12.

van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten. Als gevolg van de eerste fase van dit project moest de inname voor drinkwaterproductie al minder vaak stopgezet worden. Een volgende fase, aangevat sinds 2024, verhoogt het ambitieniveau en wordt aan een actieplan gewerkt met zowel technische als landschappelijke ingrepen om water- en bodemkwaliteit te verbeteren.

- c. enkele grafieken met waarnemingen voor de Bollaertbeek en de Kleine Kemmelbeek die aantonen dat de proactieve aanpak via projectwerking in de voorbije jaren resultaten heeft weten te boeken, o.a. een daling in het aantal pesticiden met normoverschrijding. Intussen zijn er resultaten geactualiseerd voor 2024 (zie grafieken hieronder).⁶
- d. het faciliteren van biolandbouw in en rondom drinkwatergebieden als eveneens een goed voorbeeld van een proactieve aanpak, gelet op het lagere pesticidegebruik en het niet gebruiken van chemische-synthetische pesticiden.⁷

Bollaertbeek (sop Verdronken Weide) – pesticiden milieukwaliteitsnorm

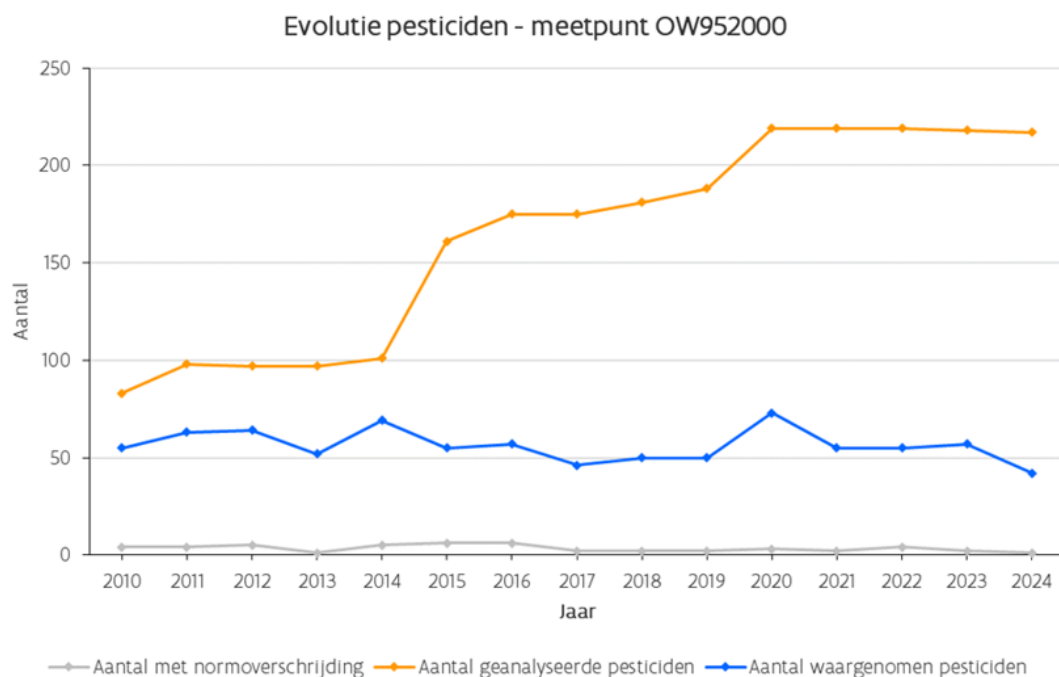

⁶ Resultaten VMM.

⁷ Agentschap Landbouw en Zeevisserij, [Gewasbescherming: gebruik | Landbouw & Visserij](#), website geraadpleegd op 20 maart 2025.

Figuur 2. Evolutie pesticiden Bollaartbeek (sop Verdrongen Weide). Bron: VMM.

Kleine Kemmelbeek (sop Dikkebusvijver) – pesticiden milieukwaliteitsnorm

Figuur 3. Evolutie pesticiden Kleine Kemmelbeek (sop Dikkebusvijver). Bron: VMM.

[5] Naast een proactieve aanpak kan het principe van een reactieve, gebiedsgerichte en in de tijd afgebakende aanpak waarvoor het BVR bescherming drinkwaterproductie het procedureel kader biedt, ingezet worden. Het advies 'Voorontwerp BVR bescherming drinkwaterproductie' geeft de positieve evoluties weer inzake het percentage meetplaatsen met overschrijding van de norm of referentiewaarde, het eerder gunstige beeld in de statistische trendanalyse per pesticide en per meetplaats voor 2011-2022, de daling van de geharmoniseerde risico-index en evolutie naar het gebruik van minder schadelijke gewasbeschermingsmiddelen. De opvolging van de ruwwaterkwaliteit van oppervlaktewater in de actieve onttrekkingsgebieden geeft echter een significante druk aan van pesticiden. Het BVR bescherming drinkwaterproductie biedt een procedureel kader om een aantal beschermingsmaatregelen in te stellen. De mogelijkheid die het drinkwaterbesluit biedt om af te wijken van de vastgelegde parameterwaarde (voor i.c. pesticiden en dus voor moederstoffen en relevante metabolieten) 'is steeds beperkt in de tijd en is erop gericht om de nodige tijd te geven voor het nemen van herstelmaatregelen of het anders organiseren van de openbare watervoorziening in de betrokken leveringsgebieden.'

[6] De vraag van de SALV om het actieterrein van het procedureel kader uit te breiden naar verontreinigende stoffen uit andere sectoren dan land- en tuinbouw werd ingewilligd. Aandacht blijft wel nodig voor het in rekening brengen van het effect van mengsels van verschillende verontreinigende stoffen, door gedegen wetenschappelijke inzichten.

[7] Neem de historiek van de aanwezigheid van verontreinigende stoffen en trendbewegingen daarin op als ijkpunt om proactieve en reactieve acties vorm te geven en te evalueren. Er is immers duidelijkheid vereist van de soort pesticiden en relevante metabolieten waarop acties dienen geënt te worden (i.e. duidelijke historiek en trendbeweging). De adviesraad verwees als voorbeeld naar de 1,2,4-triazoolproblematiek waar een industriële lozing mee aan de basis lag.

[8] Heb in de monitoring en tracering aandacht voor eventuele buitenlandse oorsprong van verontreinigingen en vertaal dit in remediërende acties over de landsgrenzen heen. De afstroomgebieden die betrekking hebben op de drinkwaterproductiecentra De Blankaart en De Gavers zijn ruimer dan enkel Vlaanderen. Er is een potentiële impact van Frankrijk en van Frankrijk en Wallonië voor de respectievelijke centra. In zijn advies verwees de SALV naar het recent opgestarte Interreg project 'CARE+' dat grensoverschrijdende acties rond waterkwaliteit voorbereidt (Interreg Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen).

[9] Veranker de co-creatieve aanpak rond de bescherming van drinkwaterproductie in de actieve waterwinningszones in het strategisch plan drinkwater. Op basis van de signaalfunctie vanuit kwaliteits- en risicometingen van drinkwatermaatschappijen wordt ingezet op co-creatieve oplossingen. Belangrijke fora en samenwerkingsverbanden in kader van deze aanpak zijn:

- a. **Meersporenaanpak:**⁸ in 2018 stelden de drinkwatersector, de landbouwsector, de milieu- en de landbouwadministratie een afsprakenkader 'Meersporenaanpak vrijwaring drinkwaterbronnen tegen contaminatie door gewasbeschermingsmiddelen' op. De partners identificeerden zowel voor een preventieve werking als voor een curatieve werking een aantal sporen waarbinnen specifieke initiatieven door de partners kunnen worden genomen (waarbij gestreefd wordt naar samenwerkingen tussen de partners).
- b. Lopende projecten (**Water+Land+Schap**) tonen aan dat samenwerking en afstemming tussen betrokken actoren in actieve waterwinningszones resultaten weten te boeken.
- c. **Acties vanuit drinkwatermaatschappijen in samenwerking met de landbouwsector.** Tijdens de hoorzitting van 7 oktober 2025 wees Aquaflanders op een programma dat in de maak is voor samenwerking met landbouworganisaties om landbouwers te sensibiliseren in het correct gebruik van pesticiden in de buurt van intrekgebieden voor drinkwaterwinning (i.e. gebiedsgerichte vormingen door Aquaflanders, De Watergroep, Pidpa en de

⁸ *Meersporenaanpak vrijwaring drinkwaterbronnen tegen contaminatie door gewasbeschermingsmiddelen, [Afsprakenkader meersporenaanpak bronbescherming drinkwater](#).*

landbouworganisaties).⁹ Tijdens diezelfde hoorzitting benadrukte Aquaflanders eveneens het belang van de gezamenlijke zoektocht naar oplossingen voor de druk vanuit pesticiden met aandacht voor effectieve alternatieven.¹⁰

- d. De recent opgerichte samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie West-Vlaanderen, Belgapom en Vegebe rond de verbetering van de waterkwaliteit (in West-Vlaanderen) in een **'Waterkwaliteitsactieplan'**.¹¹ Deze samenwerking zet in op: gerichte sensibilisering en begeleiding van landbouwers en teeltbegeleiders, pilots met innovatieve waterzuivering op en rond bedrijfs- en teeltlocaties (met monitoring van het effect op emissies) en een aanpak om projecten op het terrein te co-financieren.

De adviesraad meent dat deze initiatieven verder opgevolgd en versterkt dienen te worden met in het bijzonder aandacht voor een proactieve aanpak (o.a. een begeleide afbouw van de druk die uitgaat van wetenschappelijk vastgestelde probleemstoffen met aandacht voor de nood aan effectieve alternatieven en oplossingen) (zie ook [22]). Ook de **coördinatie** tussen deze initiatieven kan verder verbeterd worden: zie aanbeveling [20] onder het deel 'Inclusieve aanpak'.

[10] Ga uit van een adequaat bronnenonderzoek om na te gaan waar probleemstoffen vandaan komen en om er vervolgens maatregelen vanuit co-creatieve aanpak op te enten. Veranker deze processtappen in het strategisch plan drinkwater. Een gedegen bronnenonderzoek dat inzicht biedt in de historiek en trendbewegingen van de aanwezigheid van verontreinigende stoffen bepaalt in grote mate of een proactieve (en reactieve) aanpak via projectwerking (cf. supra) resultaten kan boeken. Wanneer het bronnenonderzoek uitwijst dat rond bepaalde stoffen actie moet worden ondernomen, dient dit te gebeuren in co-creatie door alle actoren/sectoren die volgens het bronnenonderzoek betrokken partij zijn. Specifiek voor landbouw zou de uitbouw van een monitoringtool die regelmatige updates (vb. maandelijks) biedt van de locatiespecifieke aanwezigheid van probleemstoffen uit de landbouw helpen om versneld actie te kunnen ondernemen op de betreffende stoffen. Hiervoor kan verder gebouwd worden op de Databank Waterkwaliteit VMM en de kwaliteits- en risicometingen van de drinkwatermaatschappijen. Het is daarnaast ook cruciaal om na te gaan of alternatieven op bepaalde termijn niet tot hetzelfde probleem kunnen leiden.

[11] Maak werk van de uitvoering van de aanpak van puntvervuiling als (belangrijke) beschermingsmaatregel. Op niveau van landbouw zijn puntvervuilingen de grootste bron van verontreiniging van het oppervlaktewater (meer dan 50% van de verontreiniging komt van puntbronnen).¹² De SALV wees hier reeds op in het advies Voorontwerp BVR bescherming

⁹ Gezamenlijke hoorzitting van 7 oktober 2025 aan de adviesraden Minaraad, SERV en SALV met toelichting bij de voorbereiding van het strategisch plan drinkwater vanuit VMM en Aquaflanders.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Inagro, *Provincie engageert keten voor betere waterkwaliteit*, [Provincie engageert keten voor betere waterkwaliteit | Inagro](#), website geraadpleegd op 29 oktober 2025.

¹² Project TOPPS Water Protection, https://www.topps-life.org/uploads/8/0/0/3/8003583/puntvervuiling_brochure_nederlands_definitief.pdf, geraadpleegd op 20 maart 2025.

drinkwaterproductie'. Niettemin maakt een versnelde aanpak van puntvervuiling geen onderdeel uit van het uiteindelijke BVR. Dit zou wel zo moeten zijn in het strategisch plan drinkwater. Samen met de Minaraad en de SERV dringt de SALV aan om de uitvoering van niet uitgevoerde acties uit de derde stroomgebiedbeheerplannen en het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik te activeren, en de relevante maatschappelijke actoren in een voldoende vroeg stadium te betrekken.¹³ De SALV wijst er in het bijzonder op dat een versnelde aanpak van puntbronnen binnen de actieve waterwinningszones *quickwins* kan helpen realiseren (cf. actie VLA 3.7.2).¹⁴ De adviesraad merkt in dit verband op dat het wateruitvoeringsprogramma (stand van zaken 2024) nog niet gestart is met de inventarisatie van locaties waar vul- en spoelinstallaties nodig zijn ter preventie van puntlozingen van pesticiden in onttrekkingsgebieden van oppervlaktewaterwinning (actie 4B_C_0006).¹⁵ Houd bij de uitwerking van maatregelen voor puntvervuiling rekening met de verschillende bedrijfstypes.

Billijke aanpak

[12] Voorzie gedegen, integrale impact assessments op basis waarvan het flankerend beleid kan worden vormgegeven. Zowel bij reactieve acties in uitvoering van het BVR bescherming drinkwaterproductie als bij de opzet van proactieve acties, moet voorzien worden in gedegen, integrale impact assessments die het volgende in kaart brengen:

- a. de socio-economische gevolgen voor landbouwers (o.a. andere teeltaanpak, teeltverliezen, daling van de venale waarde van de grond door gebruiksbeperkingen, inkomstenderving...; cf. het socio-economisch fundament onder [1]a.);
- b. de impact op en van de voedselvoorzieningsketen (o.a. leveringszekerheid aan en voedselveiligheids- en kwaliteitsvereisten van voedselverwerkende industrie; cf. de voedselsysteembenadering onder [1]b.).

Zulke impact assessments zijn nodig om correcte inschattingen te maken om flankerend beleid uit te bouwen.

[13] Voorzie de mogelijkheid om in eerste instantie samen met lokale landbouwers en andere actoren te evalueren welke maatregelen kunnen genomen worden, voortbouwend op de positieve ervaringen uit de proactieve en reactieve aanpak van lopende projecten en dit alvorens de stap te zetten tot 'harde' maatregelen als bufferzones. Zowel in de proactieve aanpak

¹³ Minaraad, SERV, SALV, *Advies. Strategisch Plan Drinkwater*, Brussel, 2025, [SALV_20251103_Strategisch_plan_drinkwater_ADV.pdf](#).

¹⁴ Vlaamse Regering, VR 2024 0612 DOC.1191/2TER, Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik tot 2027, <https://belissingen.vlaamse-regering.vlaanderen.be/document-view/6752DBEF57EDD4AB646B20C9>, 2024, VLA 2.6.7 'Bronbescherming van voor drinkwater gebruikte waterbronnen. Het verminderen van de verontreiniging met pesticiden van de onttrekkingsgebieden oppervlaktewater door puntlozingen.'

¹⁵ CIW, *Wateruitvoeringsprogramma 2024*, https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/water-uitvoeringsprogramma/wup-2024/wup2024_tabel.pdf, actie 4B_C_0006; CIW, *Actiefiche 4B_C_0006*, https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_4B_C_0006.pdf.

als in de reactieve aanpak (cf. het BVR bescherming drinkwaterproductie) moet ruimte ingebouwd worden voor co-creatieve oplossingen binnen een gebiedsgerichte samenwerking (cf. een gebiedscoalitie) met lokale landbouwers en andere actoren (zoals drinkwatermaatschappijen, ketenactoren, teeltadviseurs, toeleveranciers, loonwerkers, particulieren,...). Voorzie daarbij voldoende doorlooptijd opdat maatregelen hun effectiviteit kunnen laten tonen. Het is hierbij in het bijzonder van belang om teeltadviseurs in een vroeg stadium te betrekken, zodat snel alternatieven voor teeltverzorging in stelling kunnen worden gebracht.

[14] Stem de beschermingsmaatregel van bufferzones uit het BVR bescherming drinkwater maximaal af op de bestaande beleidskaders rond bufferzones en beschermingsstroken. Er moet gezocht worden naar win-wins tussen het bestaande Vlaamse en federale beleid rond bufferzones en beschermingsstroken enerzijds en de mogelijke introductie van bufferzones naar aanleiding van concrete toepassingen van voorliggend voorontwerp BVR anderzijds. Zulke win-wins moeten erop gericht zijn om overlap van maatregelen in eenzelfde zone mogelijk te maken zodat productieve landbouwgrond maximaal kan gevrijwaard worden voor voedselproductie en socio-economische gevolgen voor landbouwers en de voedselvoorzieningsketen beperkt blijven. Vrijwaar hierbij ook de synergiën die in kader van de mestregelgeving en (het Vlaams luik van) het NAPAN gezocht zijn met beleidsinstrumenten uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (ecoregelingen, agromilieuklimaatmaatregelen, beheerovereenkomsten).¹⁶

[15] Stem de beschermingsmaatregel van registratie uit het BVR bescherming drinkwaterproductie af op de bestaande registratie van gewasbeschermingsmiddelengebruik binnen het voedselveiligheidsbeleid en geïntegreerde gewasbescherming (IPM), en koppel er dus geen standaard meldingsplicht aan vast. In het kader van administratieve vereenvoudiging vraagt de adviesraad om de reeds bestaande gebruiksregistratie van gewasbeschermingsmiddelen te hanteren binnen het voorontwerp BVR zonder standaard over te stappen naar een meldingsplicht. Om administratieve lasten te beperken en data-eigenaarschap te bewaken voor de betrokken landbouwers, moet tevens voorzien worden in een laagdrempelige en beveiligde manier om gebruiksgegevens desgevallend te melden.

[16] Voorzie duidelijke randvoorwaarden en criteria die de toepassing van het BVR bescherming drinkwaterproductie met zijn beschermingsmaatregelen schragen (cf. beleidsfundament [1]d.). Het is alvast positief dat bij de regeringsbeslissing over de instelling van het BVR bescherming drinkwater werd toegelicht dat: *“een dergelijk beslissings- en overwegingskader stapsgewijs vorm kan krijgen binnen de Meersporenaanpak, dit onder meer gekoppeld aan de dialoog voorafgaand aan het instellen van concretere maatregelen.”*¹⁷

¹⁶ Vlaamse Regering, VR 2024 0612 DOC.1191/2TER, Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik tot 2027, [Beslissingen van de Vlaamse Regering | Vlaanderen.be](#), 2024, o.a. actie VLA 2.9.3; beschermingsstroken in kader van MAP7 en het verband met de ecoregelingen: VLM, [Nieuwe mestmaatregelen vanaf 2025 | Vlaamse Landmaatschappij](#), website geraadpleegd op 28 maart 2025.

¹⁷ Vlaamse Regering, Nota aan de Vlaamse Regering, VR 2025 1407 DOC.0658/1, [download](#).

[17] Voer beslist beleid rond beschermingsstroken, bufferzones en geïntegreerde gewasbescherming eerst uit en beoordeel de impact ervan alvorens tot nieuwe maatregelen over te gaan. De kwaliteitsbescherming binnen het strategisch plan drinkwater dient in eerste instantie de koppeling te maken met beslist beleid rond beschermingsstroken in kader van MAP7, bufferzones en geïntegreerde gewasbescherming in kader van het pesticidebeleid. De SALV wijst op de implementatie van het ruimere beleid rond bufferzones en geïntegreerde gewasbescherming (of *Integrated Pest Management* – IPM) dat momenteel in uitvoering is en verder moet worden gebracht, en waarover reeds uitgebreid geadviseerd.¹⁸ Zo is het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik als Vlaams luik van het Nationaal Actieplan (NAPAN) sinds 6 december 2024 goedgekeurd en moeten de eronder ressorterende acties in uitvoering worden gebracht.¹⁹ Dit betreffen acties die gebiedsdekkend over heel Vlaanderen worden uitgerold en niet enkel betrekking hebben op de actieve waterwinningszones. Naar aanleiding van de goedkeuring van het Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik is er op 31 januari 2025 een geactualiseerde IPM-checklist opgenomen die onder meer voorschrijft dat bij bespuitingen in open lucht er een driftreductie van minimum 90% moet worden gerealiseerd tegen 2026 (actueel staat die nog op 75%).²⁰ De handhaving op de toepassing van IPM verloopt via de driejaarlijkse IPM-audit door een onafhankelijke controle-instantie (OCI) die ieder landbouwbedrijf dient te respecteren.²¹ Bovendien is een driejaarlijkse keuring van de spuitapparatuur (federale bevoegdheid) verplicht.²² Tot slot wijst de SALV op de volledige inwerkingtreding van het beslist beleid in 2026 rond beschermingsstroken in kader van MAP 7. In onderstaande tabel volgt een overzicht van de beschermingsstroken en bufferzones zoals die vanaf 2026 zullen gelden (nog niet voor alle onderstaande bufferzones zijn reeds wetgevende initiatieven genomen (*)):

¹⁸ Cf. SALV, Advies. *NAPAN 2023-2027: Vlaams luik*, [SALV_20220720_OBRADV_NAPAN2027_Vlaams_aanSALV](#), Brussel, 2022; SALV, Advies. *NAPAN 2023-2027*, [SALV_20220429_ADV_NAPAN2023-2027_vdef_def.pdf](#), Brussel 2022; SALV, Advies. *Klimaatadaptatieplan 2030*, [SALV_20230602_ADV_VAP2030_deel1.pdf](#), Brussel, 2023 en SALV, Advies. *Aanbevelingen voor een meer volgroei beleidskader voor klimaataanpassing in Vlaanderen*, [SALV_20230630_ADV_VAP_ActieProgrLandbouw_specifiek_def.pdf](#), Brussel 2023.

¹⁹ Vlaamse Regering, VR 2024 0612 DOC.1191/2TER, Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik tot 2027, [Beslissingen van de Vlaamse Regering | Vlaanderen.be](#), 2024; zie ook het algemene NAPAN: [Programma 2023-2027 van het NAPAN | Fytoweb](#), website geraadpleegd op 28 maart 2025.

²⁰ Agentschap Landbouw en Zeevisserij, *IPM Richtlijnen-Checklist 2025*, 5.15 p. 29; zie ook Vlaamse Regering, VR 2024 0612 DOC.1191/2TER, Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik tot 2027, [Beslissingen van de Vlaamse Regering | Vlaanderen.be](#), 2024, actie VLA 2.4.1.

²¹ Vlaamse Regering, VR 2024 0612 DOC.1191/2TER, Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik tot 2027, [Beslissingen van de Vlaamse Regering | Vlaanderen.be](#), 2024, p. 12.

²² FAVV, [Technische keuring van spuittoestellen | Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen](#), website geraadpleegd op 28 maart 2025.

Locatie van de bufferzone/beschermingsstrook	Breedte van de bufferzone/beschermingsstrook
VHA-waterlopen	3 meter
VHA-waterlopen in gebiedstypen 2 en 3 in combinatie met een nitraatgevoelige teelt	5 meter
Woonzorgcentra, zorginstellingen, kleuter- en basisscholen en kinderdagverblijven (*)	10 meter (5 meter indien groenscherm op de perceelsgrens)
Binnen kwetsbare natuurgebieden (*)	Verbod
Naast kwetsbare natuurgebieden (*)	10 meter
Andere waterlichamen	1 meter
Productspecifieke bufferstroken ten opzichte van waterlopen	Variërend van 2 tot 30 meter (afstand verkleint naargelang de toepassing van driftreducerende technieken)

Tabel 1. Overzicht van beschermingsstroken en bufferzones (zoals die vanaf 2026 zullen gelden).

[18] Koppel onderzoek naar extra bufferzones in onttrekkingsgebieden met onderzoek naar innovatieve technieken, agro-ecologische praktijken en biolandbouw, zodat – via equivalent effect – de bufferzones zo beperkt mogelijk blijven. Binnen de lopende stroomgebiedbeheerplannen is voorzien dat onderzocht wordt waar extra bufferzones nodig zijn in de onttrekkingsgebieden oppervlaktewaterwinning (SGBP, Actie 4B_C_0009).²³ Het meest recent beschikbare wateruitvoeringsprogramma (2024) geeft aan dat deze actie zich in de voorbereidende fase bevindt.²⁴ Bufferzones kunnen een positief effect genereren op het vlak van emissies van pesticiden en nutriënten naar oppervlaktewater toe. Tegelijkertijd grijpen bufferzones echter in op de beperkt beschikbare landbouwruimte voor economisch rendabele voedselproductie (cf. [1]a) en de bevoorrading van de lokale voedselvoorzieningsketen (cf. [1]b.). Met het oog op het belang van voedselproductie in kader van strategische autonomie dient omzichtig

²³ Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, *Maatregelenprogramma*, [mapro22-27 hoofdstuk-4.pdf](#), p. 41; Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, *Actiefiche 4B_C_0009*, [Actiefiche_4B_C_0009.pdf](#).

²⁴ Wateruitvoeringsprogramma 2024, actie 4B_C_0009, [wup2024 tabel.pdf](#), p. 10.

omgesprongen te worden met de beschikbare landbouwruimte.²⁵ Om de doelstellingen omtrent kwaliteitsvol oppervlaktewater (in het bijzonder voor drinkwaterproductie) te combineren met de verankering van lokale voedselproductie is het een aanbevolen piste om het onderzoek naar extra bufferzones in onttrekkingsgebieden te koppelen met onderzoek naar precisielandbouw en verdere innovatie in driftreductie, verdere stappen in gewasveredeling, specifieke teelttechnieken en productiemethodes zoals agro-ecologie en biolandbouw, specifieke gewassen,..., zodat – via equivalent effect – de breedte van bufferzones zo beperkt mogelijk kan blijven. Voorzie hiervoor op gepaste locaties de nodige, veilige testruimtes, eventueel met aangepast regelgevend kader (vb. opties rond regelluwe zones en experimentregelgeving in voorkomend geval).²⁶

Inclusieve aanpak

[19] Betrek de volledige voedselvoorzieningsketen in de beweging naar economisch en ecologisch volhoudbare oplossingen voor voedselproductie en drinkwaterbevoorrading, om ook op de lange termijn op rendabele wijze voedsel te kunnen blijven voortbrengen binnen de milieugebruiksruimte.²⁷ Zet in op constructieve samenwerking met alle betrokken actoren om oplossingen op maat uit te werken. Vanuit de voedingsindustrie, meer bepaald de aardappel- en groenteverwerkende industrie, is het engagement uitgesproken om mee verantwoordelijkheid op te nemen in de verdere verduurzaming van de landbouwactiviteiten middels duurzaamheidsinvesteringen.²⁸ Deze duurzaamheidsinvesteringen dienen bij te dragen aan economisch en ecologisch volhoudbare oplossingen voor een rendabele voedselproductie binnen de milieugebruiksruimte.²⁹ Verder inzetten op milieusparende maatregelen is nodig (zoals bv. robuuste variëteiten die beter bestand zijn tegen ziekten en minder inputs vergen, ontwikkeling en productie van minder schadelijke pesticiden). De Europese regelgeving rond duurzaamheidsrapportering motiveert bedrijven in de keten bovendien om de nodige engagementen doorheen hun waardeketen aan te gaan.³⁰ Stimuleer een gebiedsgerichte (specifiek voor waterwingebieden) ketenaanpak met focus op de samenhang tussen waterkwaliteit, landbouw en voeding.

[20] Bouw vanuit de bestaande structuren een gedegen coördinatie en afstemming uit tussen de verschillende actoren en respectievelijke initiatieven. Maak op die manier werk van een gezamenlijke ketenaanpak. Zoals in [8] duidelijk opgelijst, maken diverse actoren (vanuit landbouw, vanuit drinkwatermaatschappijen, vanuit praktijkonderzoek en -voorlichting, vanuit de agrovoedingsindustrie, vanuit de toeleveringsindustrie,...) werk van de verbetering van de waterkwaliteit en zetten ze verdere stappen. Vandaag ontbreekt echter nog een goede

²⁵ SALV, Advies. *Open strategische autonomie*, Brussel, 2024, [SALV_20240606_OADV_OpenStrategischeAutonomie](#).

²⁶ SALV, Advies. *Betere regelgeving*, Brussel, 2016, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_ADV_20161028_betereregelgeving_DEF.pdf.

²⁷ SALV, *Visienota*, Brussel, 2022.

²⁸ Zie verslag van de SALV-raad van 29 november 2024 in aanwezigheid van minister Jo Brouns.

²⁹ In lijn met de Visienota van de SALV: SALV, *Visienota*, Brussel, 2022.

³⁰ Zie ook SALV, Advies. *Duurzaamheidsrapportering en zorgvuldigheidsplicht op het landbouw- en visserijbedrijf*, [SALV_20241220_ADV_Duurzaamheidsrapportering.pdf](#), Brussel, 2024.

afstemming en coördinatie die deze verschillende actoren en initiatieven overkoepelt en vooral waarborgt dat de actor, die finaal de inspanningen op het terrein moet verrichten, actief wordt betrokken.

- a. **Rust hiertoe de 'Meersporenaanpak'** structureel uit met inclusie van alle betrokken actoren en met een coördinatie door de overheid vanuit het oogpunt van (drink)waterkwaliteit, omgevingskwaliteit én agronomische en socio-economische duurzaamheid van landbouw en de voedselvoorzieningsketen. Zorg daarbij ook voor een wisselwerking met de Water+Land+Schap-projecten.
- b. **Verken daartoe ook mogelijkheden van publiek-private financieringsmodellen, geschaagd door de betrokken actoren, die de inspanningen voor de verbetering van (drink)waterkwaliteit weten helpen te vergoeden.** In zijn advies rond open strategische autonomie wees de SALV er reeds op dat *'in de verduurzaming van het voedselsysteem [...] de primaire productiesectoren verweven [zijn] binnen een ruimere agrovoedingsketen, wat zich dient te vertalen in een billijke verdeling van transitiekosten doorheen de keten tot en met de consument (privaat) en de samenleving (publiek).'*³¹ Breng in kaart hoe zo'n vergoeding voor de versterking van de ecosysteemdienst waterkwaliteit effectief kan zijn in de stappen naar een betere (drink)waterkwaliteit en tegelijkertijd kostenefficiënt kan zijn in vergelijking met zuiveringskosten. Bestaande publieke vergoedingssystemen zoals ecoregelingen en beheerovereenkomsten zijn, gelet op de uitdagingen, ontoereikend. Voor wat betreft publiek/private vergoedingssystemen kan er inspiratie gehaald worden uit het lopende initiatief van drinkwatermaatschappij Pidpa die landbouwers een vergoeding aanbiedt om pesticidevrij te telen. Ook in het buitenland bestaan er systemen van vergoedingen door drinkwaterbedrijven voor het niet/minder gebruiken van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen. Zo stimuleren bepaalde drinkwatermaatschappijen rond München de omschakeling naar biologische landbouw en/of agro-ecologische landbouwpraktijken in hun waterwingebied en voorzien waterbedrijven in Engeland en Wales 'catchment management'-regelingen waarbij boeren betaald worden voor pesticidereductie en andere maatregelen.³²

³¹ SALV, *Advies. Open strategische autonomie*, Brussel, 2024, [SALV_20240606_OADV_OpenStrategischeAutonomie](#), p. 20.

³² Zie onder meer: München: [Ökologischer Landbau: Initiative Ökobauern](#); Severn Trent – Farm to Tap: [Farm-to-Tap-Agreement-and-tandc-v4.pdf](#), Thames Water – Catchment Fund: [catchment-fund-handbook-pesticides.pdf](#), Anglian Water: [Anglian Water supports farmers and protects environment in 'England's breadbasket'](#).

Motiverende aanpak

[21] Geef een flankerend beleid vorm dat...

- a. **... steunt op de gebiedsgerichte projecten die reeds opgezet werden en verder in uitvoering worden gebracht** (cf. de proactieve aanpak uit [3]). Een succesvolle opzet van deze gebiedsgerichte projecten weten het ecologische fundament ([1]d.) te verbinden met het socio-economische fundament (cf. [1]a.).
- b. **... voldoende alternatieven en oplossingen biedt aan landbouwers om hun teelten te verzorgen. Neem hierbij ook de mogelijkheden op tot alternatieve toepassingsmethodes van gewasbeschermingsmiddelen zoals precisielandbouw** (die gericht zijn en pesticidedruk kunnen reduceren) **en landbouwpraktijken die verminderd of ander gebruik van gewasbeschermingsmiddelen stimuleren.** Ook binnen een maatwerkaanpak zoals bij de toepassing van het BVR bescherming drinkwaterproductie blijft immers een veelsporige aanpak nodig om de plantengezondheid te waarborgen.³³
- c. **... doordachte koppelingen weet te leggen met het strategisch plan bio.** Naast de nood aan inspanningen om het aandeel biolandbouw in heel Vlaanderen te verhogen, vraagt de SALV om (de omschakeling naar) biologische landbouw rondom drinkwatergebieden te faciliteren en te ondersteunen. Dit kan helpen om de doelstellingen van het strategisch plan bio te realiseren. Een ketenbenadering kan ook hier helpen de brug te slaan tussen aanbod van bio, verwerking van bio en consumptie van bio. Tot slot moeten de positieve effecten van biolandbouw op de waterkwaliteit nog meer erkend worden in het beleid en kunnen ze ook een onderdeel vormen van de marketing en storytelling. Het is van belang om deze pijler van het flankerend beleid te voorzien van een onafhankelijke begeleiding om landbouwers bij te staan in het omschakelingsproces naar biologische landbouw en dat een gerichte ketenaanpak met overeenkomstige afzetkanalen ontwikkelt.

[22] Waarborg en verbeter de beschikbaarheid van een brede instrumentenkoffer aan effectieve alternatieven en oplossingen voor land- en tuinbouwers om hun teelten te verzorgen, zodat de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) effectief kan blijven in de toekomst. De klimaatverandering maakt dat de uitdagingen omtrent de beheersing van onkruiden, ziekten en plagen er in de toekomst niet minder op zullen worden.³⁴ De adviesraad wijst in relatie tot de beschikbaarheid van een brede instrumentenkoffer voor teeltverzorging op de problematiek van de uitfasering en (geplande) gebruiksbependingen van bestaande, synthetische gewasbeschermingsmiddelen enerzijds en de onvoldoende snelle uitrol en beschikbaarheid van effectieve alternatieven en oplossingen voor landbouwers om hun teelten te verzorgen anderzijds. Innovatie in, onderzoek naar en correcte advisering van landbouwers over effectieve alternatieven en oplossingen dienen urgent versneld te worden. De SALV verwacht dat

³³ Cf. SALV, Advies. *NAPAN 2023-2027: Vlaams luik*, [SALV_20220720_OBRADV_NAPAN2027_Vlaams_aanSALV](#), Brussel, 2022..

³⁴ SALV, Advies. *NAPAN 2023-2027*, Brussel, 2022, [SALV_20220429_ADV_NAPAN2023-2027_vdef_def.pdf](#), p. 11-12.

het Vlaamse beleidsniveau deze boodschap doorgeeft aan de federale en Europese beleidsniveaus. In tussentijd vergt de uitfasering en (geplande) gebruiksbeperkingen van bestaande, synthetische gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot de bescherming van (drink)waterkwaliteit een nauwgezette maatschappelijke afweging op basis van:

- a. een wetenschappelijke inschatting van de gezondheids- en milieurisico's, en de bijdrage aan verschillende maatschappelijke doelstellingen.
- b. agronomische en socio-economische gevolgen van uitfasering en gebruiksbeperkingen, met aandacht voor een gelijk speelveld (binnen en buiten Europa).
- c. mogelijkheden tot alternatieve toepassingsmethodes zoals precisielandbouw (die gericht zijn en pesticidedruk kunnen reduceren) en landbouwpraktijken, zoals bijvoorbeeld biolandbouw, die verminderd of ander gebruik van gewasbeschermingsmiddelen stimuleren.

Bibliografie

Agentschap Landbouw en Zeevisserij, [Gewasbescherming: gebruik | Landbouw & Visserij](#), website geraadpleegd op 20 maart 2025.

Agentschap Landbouw en Zeevisserij, [IPM Richtlijnen-Checklist 2025](#), website geraadpleegd op 20 maart 2025.

Anglian Water: [Anglian Water supports farmers and protects environment in 'England's breadbasket'](#).

CIW, *Achtergronddocument bij het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 – Bronbescherming drinkwater*, 2022, <https://sgbp.integraalwaterbeleid.be/beheerplan/achtergronddocumenten/bronbescherming-drinkwater.pdf>.

CIW, *Actiefiche 4B_C_0006*, https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_4B_C_0006.pdf.

CIW, *Maatregelenprogramma*, [mapro22-27 hoofdstuk-4.pdf](#).

CIW, *Wateruitvoeringsprogramma 2024*, https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/stroomgebiedbeheerplannen/wateruitvoeringsprogramma/wup-2024/wup2024_tabel.pdf.

FAVV, [Technische keuring van spuittoestellen | Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen](#), website geraadpleegd op 28 maart 2025.

Inagro, *Provincie engageert keten voor betere waterkwaliteit*, [Provincie engageert keten voor betere waterkwaliteit | Inagro](#), website geraadpleegd op 29 oktober 2025.

Meersporenaanpak vrijwaring drinkwaterbronnen tegen contaminatie door gewasbeschermingsmiddelen, [Afsprakenkader meersporenaanpak bronbescherming drinkwater](#).

Minaraad, SERV, SALV, *Advies. Strategisch Plan Drinkwater*, Brussel, 2025, [SALV_20251103_Strategisch_plan_drinkwater_ADV.pdf](#).

München: [Ökologischer Landbau: Initiative Ökobauern](#).

NAPAN: [Programma 2023-2027 van het NAPAN | Fytoweb](#), website geraadpleegd op 28 maart 2025.

Project TOPPS Water Protection, https://www.topps-life.org/uploads/8/0/0/3/8003583/puntvervuiling_brochure_nederlands_definitief.pdf, geraadpleegd op 20 maart 2025.

Regeerakkoord 2024-2029. Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen. p. 75. Beleidsnota Omgeving 2024-2029.

SALV, *Advies. Aanbevelingen voor een meer volgroeid beleidskader voor klimaatadaptatie in Vlaanderen*, [SALV_20230630_ADV_VAP_ActieProgrLandbouw_specifiek_def.pdf](#), Brussel 2023.

SALV, Advies. *Betere regelgeving*, Brussel, 2016, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_ADV_20161028_betereregelgeving_DEF.pdf.

SALV, Advies. *Duurzaamheidsrapportering en zorgvuldigheidsplicht op het landbouw- en visserijbedrijf*, [SALV_20241220_ADV_Duurzaamheidsrapportering.pdf](#), Brussel, 2024.

SALV, Advies. *Klimaatadaptatieplan 2030*, [SALV_20230602_ADV_VAP2030_deel1.pdf](#), Brussel, 2023.

SALV, Advies. *Open strategische autonomie*, Brussel, 2024, [SALV_20240606_OADV_OpenStrategischeAutonomie](#).

SALV, Advies. *NAPAN 2023-2027*, [SALV_20220429_ADV_NAPAN2023-2027_vdef_def.pdf](#), Brussel 2022.

SALV, Advies. *NAPAN 2023-2027: Vlaams luik*, [SALV_20220720_OBRADV_NAPAN2027_Vlaams_aan-SALV](#), Brussel, 2022.

SALV, Advies. *Voorontwerp BVR bescherming drinkwaterproductie*, Brussel, 2025, [SALV_20250404_ADV_Drinkwaterproductie](#).

SALV, [Visienota](#), Brussel, 2022.

Severn Trent – Farm to Tap: [Farm-to-Tap-Agreement-and-tandc-v4.pdf](#).

Thames Water – Catchment Fund: [catchment-fund-handbook-pesticides.pdf](#).

Vlaamse Regering, VR 2024 0612 DOC.1191/2TER, Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidengebruik tot 2027, <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/6752DBEF57EDD4AB646B20C9>, 2024.

VLM, [Nieuwe mestmaatregelen vanaf 2025 | Vlaamse Landmaatschappij](#), website geraadpleegd op 28 maart 2025.

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1. SALV-toetsingskader (bron: SALV, <i>Toetsingskader</i> , Toekomstwerking SALV).....	10
Figuur 2. Evolutie pesticiden Bollaertbeek (sop Verdrongen Weide). Bron: VMM.....	13
Figuur 3. Evolutie pesticiden Kleine Kemmelbeek (sop Dikkebusvijver). Bron: VMM.	13

Tabellen

Tabel 1. Overzicht van beschermingsstroken en bufferzones (zoals die vanaf 2026 zullen gelden).	19
---	----